

VOLUME-3, ISSUE-3
SOLIQ-BYUDJET SIYOSATI. SANOAT SIYTOSATI

Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna

Iqtisodiyot fakulteti o'qituvchisi

Qahramonova Zarnigor Xotamjon qizi

G'aniyeva Elenur Xolboyevna

Bobanazarova Xilola Xusan qizi

Talabalar

Annotatsiya: Ushbu maqolada soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosatining asosiy tamoyillari hamda ularning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri tahlil qilinadi. Soliq-byudjet siyosatining fiskal boshqaruvdagi roli va sanoat siyosatining ishlab chiqarish jarayonlarini qo'llab-quvvatlashdagi ahamiyati yoritiladi. Bundan tashqari, ushbu siyosatlarning o'zaro bog'liqligi va ularni muvaffaqiyatli amalga oshirishning muhim jihatlari muhokama qilinadi.

Natija: Tahlillar shuni ko'rsatadiki, soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosati davlat iqtisodiy taraqqiyotining muhim vositalaridir. Ular iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda asosiy rol o'ynaydi. Soliq imtiyozlari va investitsiya rag'batlantirish choralari sanoatning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli, mamlakatlar soliq yukini maqbul darajada saqlash va sanoatni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish orqali iqtisodiy barqarorlikka erishishlari mumkin.

Kalit so'zlar: soliq-byudjet siyosati, fiskal choralari, sanoat siyosati, iqtisodiy rivojlanish, investitsiya, texnologik taraqqiyot, makroiqtisodiy barqarorlik, soliq imtiyozlari, davlat byudjeti.

Traffic Policy. Industrial policy

Annotation: In this article, in this article, the basic principles of the tax-budget policy and industrial policy will analyze the impact on the country's economy. The role of the fiscal management of the fiscal policy and the importance of industrial policy supports.

In addition, the interdependence of these policies and important aspects of their successful implementation are discussed.

Result: Is that the analysis shows that the tax-budget policy and industrial policy are important means of state economic development. They play a key role in ensuring economic stability, development of industries and creating new jobs. Tax benefits and investment incentives measures to increase the competitiveness of industry. Therefore, countries can reach economic stability through the development of strategies aimed at optimizing the tax burden and supporting the industry.

Keywords: Tax-budget policy, fiscal measures, industrial policy, economic development, investment, technological development, macroeconomic stability, tax benefits, state budget

Политика трафика. Промышленная политика.

Аннотация: В этой статье в этой статье основные принципы налоговой политики и промышленной политики будут анализировать влияние на экономику страны. Роль фискального управления финансовой политикой и важность поддержки промышленной политики. Кроме того, обсуждаются взаимозависимость этих политик и важные аспекты их успешной реализации.

Результатом: является то, что анализ показывает, что налоговая политика и промышленная политика являются важными средствами государственного экономического развития. Они играют ключевую роль в обеспечении экономической стабильности, развития отраслей и создания новых рабочих мест. Налоговые льготы и инвестиционные стимулы для повышения конкурентоспособности промышленности. Таким образом, страны могут достичь экономической стабильности посредством разработки стратегий, направленных на оптимизацию налоговой нагрузки и поддержки отрасли.

Ключевые слова: налоговая политика, фискальные меры, промышленная политика, экономическое развитие, инвестиции, технологическое развитие, макроэкономическая стабильность, налоговые льготы, государственный бюджет.

Kirish

Har bir davlat iqtisodiy barqarorlik va rivojlanish yo'lida turli siyosiy-ijtimoiy choralarga tayangan holda harakat qiladi. Ushbu choralardan eng muhimi soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosatidir. Ushbu maqolada soliq-byudjet siyosati hamda sanoat

siyosatining asosiy jihatlari va ularning iqtisodiyotga ta'siri haqida so'z yuritiladi. Soliq-byudjet siyosati

Soliq-byudjet siyosati davlat tomonidan amalga oshiriladigan fiskal choralarni o'z ichiga oladi. Bu siyosat davlat byudjetini shakllantirish, soliq tushumlarini boshqarish va xarajatlarni rejalashtirish kabi masalalarni qamrab oladi. Uning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash – Davlat iqtisodiyotni tartibga solish maqsadida soliq va byudjet vositalaridan foydalanadi.

Ishlab chiqarishni qo'llab-quvvatlash – Soliq imtiyozlari va subsidiyalar orqali sanoatni rag'batlantirish. Ijtimoiy tenglikni ta'minlash – Soliq tizimi orqali aholi farovonligini oshirishga harakat qilish. Soliq-byudjet siyosati ikki asosiy yo'nalishga bo'linadi: Ekspansionist siyosat – Davlat iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun soliqlarni kamaytirish va davlat xarajatlarini oshirish yo'li bilan amalga oshiriladi. Restriktiv siyosat – Inflyatsiyani jilovlash va iqtisodiy barqarorlikni saqlash uchun soliqlar oshirilishi va byudjet xarajatlari qisqartirilishi mumkin. Sanoat siyosati. Sanoat siyosati davlat tomonidan sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va modernizatsiya qilishga qaratilgan choralardir. Bu siyosat quyidagi maqsadlarni ko'zlaydi.

Mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish – Milliy mahsulot ishlab chiqaruvchilarini qo'llab-quvvatlash va importni kamaytirish. Texnologik taraqqiyotga erishish – Innovatsiyalarni rivojlantirish va sanoat tarmoqlarini modernizatsiya qilish. Ish o'rinlarini yaratish – Yangi zavod va korxonalarini qurish orqali bandlik darajasini oshirish.

Sanoat siyosatining ikki asosiy turi mavjud: Vertikal sanoat siyosati – Muayyan tarmoqlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan siyosat bo'lib, yuqori texnologiyali sohalarga e'tibor qaratiladi.

Gorizontal sanoat siyosati – Umuman barcha sanoat tarmoqlari uchun teng imkoniyat yaratish orqali rivojlanishga xizmat qiladi.

Soliq-byudjet siyosati va uning iqtisodiyotga ta'siri

Soliq-byudjet siyosati davlat tomonidan fiskal vositalar orqali iqtisodiyotni boshqarish usuli hisoblanadi. Bu siyosat iqtisodiy o'sish, inflyatsiya nazorati, daromadlarni qayta taqsimlash va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan.

Soliq-byudjet siyosatining asosiy turlari:

Ekspansionist siyosat – iqtisodiy o‘shishni rag‘batlantirish uchun soliqlar pasaytiriladi va davlat xarajatlari oshiriladi.

Restriktiv siyosat– inflyatsiyani jilovlash va davlat qarzini kamaytirish uchun soliqlar oshiriladi va byudjet xarajatlari qisqartiriladi.

Soliq tizimining samaradorligi uchun asosiy shartlar:

- Soliqlarning adolatliligi va iqtisodiy faollikka teskari ta’sir qilmashligi.
- Soliq tushumlarining byudjetga barqaror ravishda kelib tushishi.
- Soliq yukining ishlab chiqarish tarmoqlariga haddan tashqari og‘ir tushmasligi. Sanoat siyosati va uning iqtisodiy ahamiyati . Sanoat siyosati davlat tomonidan ishlab chiqarish tarmoqlarini qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirishga qaratilgan choratadbirlardir. Rivojlangan davlatlarda sanoat siyosati orqali mahalliy ishlab chiqaruvchilar himoya qilinadi, innovatsiyalar rag‘batlantiriladi va iqtisodiyotning eksportga yo‘naltirilganligi oshiriladi.

Sanoat siyosatining asosiy maqsadlari:

Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni rag‘batlantirish – subsidiyalar, soliq imtiyozlari va boshqa qo‘llab-quvvatlovchi choralar orqali sanoatni rivojlantirish.

Texnologik rivojlanishga erishish – innovatsion faoliyatni qo‘llab-quvvatlash va ilmiy tadqiqotlarga sarmoya kiritish.

Ishlab chiqarishning samaradorligini oshirish– mehnat unumdorligini oshirish va resurslardan samarali foydalanish.

Soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosatining o‘zaro bog‘liqligi

Soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosati o‘zaro chambarchas bog‘liq bo‘lib, bir-birini to‘ldirib turadi. Samarali soliq siyosati sanoatni rivojlantirish uchun zarur bo‘lgan moliyaviy resurslarni ta’minlasa, sanoat siyosati esa ishlab chiqarish jarayonlarini qo‘llab-quvvatlash orqali davlat byudjetiga soliq tushumlarini oshiradi. Ularning o‘zaro ta’siri:

- Soliq imtiyozlari sanoat tarmoqlarining raqobatbardoshligini oshiradi.
- Byudjet xarajatlari sanoatni modernizatsiya qilishga yo‘naltirilishi mumkin.
- Samarali sanoat siyosati natijasida byudjetga tushumlar ortib, davlat xarajatlarini moliyalashtirish osonlashadi.

Soliq-byudjet siyosati va sanoat siyosati mamlakat iqtisodiyotining mustahkam rivojlanishi uchun muhim omillardir. To'g'ri yo'naltirilgan fiskal choralar va sanoatni qo'llab-quvvatlash orqali iqtisodiy barqarorlik va o'sish ta'minlanishi mumkin. Davlat tomonidan amalga oshiriladigan soliq imtiyozlari, investitsiya siyosati va innovatsiyalarni rag'batlantirish sanoat sektorining yanada rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu sababli, davlatlar soliq-byudjet siyosatini va sanoat siyosatini uyg'unlashtirish orqali uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikka erishishlari lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Musayev A. "Moliya va soliq siyosati" – Toshkent, 2021.
- 2.Abdurahmonov Q. "Iqtisodiyot nazariyasi" – Toshkent, 2020.
- 3.Samuelson P., Nordhaus W. "Economics" – McGraw-Hill Education, 2018.
- 4.Krugman P., Wells R. "Macroeconomics" – Worth Publishers, 2019.
- 5.O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi – 2023-yil nashri.
- 6.Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari – www.stat.uz.
- 7.Jahon banki va Xalqaro valyuta jamg'armasi iqtisodiy hisobotlari – www.worldbank.org, www.imf.org.
8. Stiglitz J. "Public Economics" – W.W. Norton & Company, 2015.
- 9.Dornbusch R., Fischer S., Startz R. "Macroeconomics" – McGraw-Hill Education, 2017.
- 10.Rodrik D. "Industrial Policy for the 21st Century" – Harvard University Press, 2015.
- 11.OECD "Economic Outlook" – OECD Publishing, 2023.
- 12.Afonso A., Schuknecht L., Tanzi V. "Public Sector Efficiency" – IMF Working Paper, 2022.
- 13.O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi statistik ma'lumotlari – www.mift.uz.
- 14.Porter M. "The Competitive Advantage of Nations" – Free Press, 1998.